

ליזכרון עולם
האשה החשובה
וזדפת צדקה וחסד
מרת
רחל שוורץ ע"ה
בת ר' יעקב ז"ל
ת.נ.צ.ב.ה.

המאור היומי

גליין יומי ללומדי הדף היומי

מוגש על ידי "מאורות הדף היומי" בני ברק ת.ד. 471 טלפון: 03-5775333 פקס: 03-7601020 דוא"ל: meorot@meorot.co.il

גליין מס' 425

יום שבת ט' בטבת תשס"ז (30/12/2006) / מסכת ראש השנה דף כ"ה

הלכה יומית

מתוך "מאורות ההלכה"

דף כה / הכנות ליום טוב וכבודו

מלאכה בערב יום טוב

אין לעשות מלאכה בערב יום טוב מזמן המנחה ולמעלה, וכל העושה מלאכה מן המנחה ולמעלה, אינו רואה סימן ברכה לעולם.¹ [ועיין בשלחן ערוך סי' תס"ח שערב פסח חמור יותר משאר ערב יום טוב לענין זה].

יש אומרים שדין זה הוא מזמן מנחה גדולה, דהיינו משעה שש ומחצה [מתחילת היום - בשעות זמניות²], ויש אומרים שדין זה הוא מזמן מנחה קטנה, דהיינו משעה תשע ומחצה [מתחילת היום - בשעות זמניות]. והסופר על המקילים ואינו פורש ממלאכה אלא מזמן מנחה קטנה לא הפסיד³.

תיקון כלים ובגדים לצורך יום טוב

אכן לתקן את הבגדים או כלים הנצרכים לו ליום טוב, מותר כל היום. ואף לתקן הפצים של חברו לצורך יום טוב, מותר אם אינו נוטל שכר.⁴

תספורת

מותר לאדם לספר אחרים כל היום כולו, ואף שנוטל שכר עבור מלאכה זו הרי זה מותר, לפי שניכר לעין כל שמלאכה זו נעשית לצורך היום טוב.⁵

מקורות וציטוטים

¹ רמב"ם פרק ח' מהלכות יום טוב הלכה י"ז ובס' תק"ט בבה"ל ד"ה מנחה ולמעלה בשם האליה רבה ושי"א. ועיין בס' רנ"א בבה"ל ד"ה העושה מלאכה שהביא את לשון הרמב"ם שהוא איסור, וכן כתב האור זרוע וכן משמע בר"י והביאו הפרי מגדים, אמנם הט"ז כתב שאין בזה איסור אלא שאינו רואה סימן ברכה, אך לפלא שלא זכר הט"ז דברי הרמב"ם ושאר פוסקים. עכ"ל. ובכפ החיים שם אות ז' הביא את דברי האחרונים בזה, והביא בשם השיירי כנסת הגדולה והפרי"ח והמשי"ז שיש בזה איסור.

² עיין לעיל בהערה י"ח.

³ סי' רנ"א סעי' א' ובמ"ב ס"ק ג' ובכפ החיים אות ט'. ועיין בכפ איש חי שנה שניה פרשת לך לך אות כ' שכתב להלכה שעד זמן מנחה קטנה מותר במלאכה.

⁴ שם סעי' ב'.

⁵ שם ובמ"ב ס"ק ז' ובכפ החיים אות ב'. מה שאין כן בתיקון כלים ובגדים, אין ניכר שהוא לצורך יום טוב. ועיין בבה"ל שם ד"ה מסתפרין כל היום שבביאור הגר"א מפקפק בזה מאוד, ולדעתו יש להיזהר שלא לספר ממנחה ולמעלה אפילו בלא שכר, לפי שתימך הוא מלאכת אומן. ועיין לעיל בהערה ו'.

על סדר היום

הנושאים המרכזיים בדף היומי

מנושאי הדף

הירח שנראה והתכסה
הספדו של רבן גמליאל
יפתח בדורו כשמואל בדורו
קידוש החודש בלילה

הירח שנראה והתכסה

מעשה היה שבאו עדים והעידו כי ראו את הירח בליל שלושים ולאור עדותם קידש רבן גמליאל את החודש והכריז "מקודש".

בלילה שלמחרת ציפו בית דין וכל העם שתראה הלבנה, אך לא נראתה. או-אז נפלה מחלוקת בין החכמים; רבי דוסא בן הרכינס טען, שכיוון שלא נראתה הלבנה בליל ל"א בודאי היו העדים עדי שקר, ויש לקדש את החודש ביום ל"א. ואילו רבן גמליאל אמר שאין להביא ראיה מכך שלא נראתה הלבנה למחרת.

אמר רבי יהושע לרבי דוסא: סבור אני כמותך.

היה זה חודש תשרי וחשש רבן גמליאל שתפתח מחלוקת בעם ולא ינהגו הכל את מועדי חודש תשרי באותם ימים, ולכן ציוה על רבי יהושע שיבוא אליו ביום י"א בתשרי, שלפי חשבונו של רבי יהושע הוא י' בתשרי וחל בו יום הכיפורים, עם מקלו ועם מעותיו, כך שיטלטלם ברוות הרבים ויצהיר לעין כל כי הוא מסכים לדעת רבן גמליאל.

הצטער רבי יהושע ובהו אליו רבי עקיבא וניחמו לאמר: רבי! הרשני לומר לך דבר אחד שלמדתי מפידך. אמר לו: אמור. אמר רבי עקיבא: מן הפסוק "אלה הם מועדי ה' אשר תקראו אותם" דורשים, כי אפילו טעו בקביעת החדשים, מה שקבעו בית דין הוא שיהיה. אמר לו רבי יהושע: עקיבא, ניחמתני, ניחמתני, והלך לרבן גמליאל, כפי שציווהו רבן גמליאל. בבואו אל

רבן גמליאל, עמד ונשקו על מצחו ואמר לו "בא בשלום רבי ותלמידי". רבי בחכמה, ותלמידי שקיבלת את דברי.

הספדו של רבן גמליאל

פעם אחת התקשרו השמים בעבים ונראה היה שנראתה הלבנה ביום כ"ט לחודש, והיו העם סבורים שיקדשו את החודש. אמר להם רבן גמליאל כך מקובלני מבית אבי אבא, אין חידושה של לבנה פחות מכ"ט ימים ושתיים עשרה שעות ו- 793 חלקי שעה [כאשר השעה מחולקת ל- 1080 חלקים]. ואותו היום מתה אמו של בן זזא והספידה רבן גמליאל הספד גדול, לא מפני שראויה לכך אלא כדי שידעו העם שלא קדשו את החודש, שהרי אין מספידים בראש חודש.

יפתח בדורו כשמואל בדורו

בדף היומי לומדים את המשפט המפורסם "יפתח בדורו כשמואל בדורו".

בנביא (שמואל א' יב/ה) הוזכרו בסמיכות ששה מנהיגים. שלשה מהם החשובים ביותר שהיו לעם ישראל: משה, אהרן ושמואל. שלשה מהם מהפחות חשובים שהיו לישראל: ירובעל, בדן ויפתח.

אומרת הגמרא כי הדבר נועד ללמדנו, כי שמואל בדורו כיפתח בדורו, לאמר, אפילו קל שבקלים שהתמנה לפרנס על הציבור, הרי הוא כאביר שבאבירים.

קידוש החודש בלילה

ראו בית דין את הלבנה החדשה ועמם כל ישראל, או שנחקרו עדים על חידושה, ולא הספיקו לומר מקודש עד שחשיכה, נדחה ראש חודש למחר. וזאת כיוון שקידוש החודש הרי הוא כמו דין ואין דנים דינים בלילה. ואף אם חקרו את העדים ביום, אל תאמר שהקידוש אינו אלא כגמר דין של דיני ממונות שאותו מותר לגמור בלילה, אלא אין מקדשים את החודש כלל בלילה ואפילו את גמר הדין אין עושים בלילה, כלומר, גם אם החקירות והדרישות של העדים נעשו ביום, אין פוסקים בלילה לקדש את החודש.

במקום זה

באפשרותך להנציח את יקירך.

לפרטים: 03-5775307 (שי)

כי נר מצוה ותורה אור

בגמרא המיוחדת
"מהדורת נר תמיד"
בהוצאת מאורות הדף היומי
לפרטים והרשמה: (שי)
טל. 03-5775307 פקס. 03-6702010

הקדם והנצח את נשמת יקירך ז"ל
שיום הזיכרון שלהם חל בחודשים:
שבט - אדר - ניסן - אייר